

СТАНОВИЩЕ
върху дисертационен труд
за придобиване на образователна и научна степен „доктор“

Изготвил становището: доц. д-р Николай Пенев Иванов

Тракийски университет – Стара Загора, Стопански факултет, катедра „Икономика“; Научна област 3. Социални, стопански и правни науки; в професионално направление: 3.8. Икономика; научна специалност: „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“; определен съгласно Заповед № 1126 от 22 ноември 2023 г. на Ректора на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов за член на научното жури.

Автор на дисертационния труд: докторант Анна Димитрова Петкова

Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов, факултет „Финанси“, катедра „Финанси и кредит“; Научна област 3. Социални, стопански и правни науки; в професионално направление: 3.8. Икономика; научна специалност: „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси).

Тема на дисертационния труд: „Преки чуждестранни инвестиции: икономически растеж и конвергенция в рамките на Европейския съюз“

I. Общо представяне на дисертационния труд

Предоставеният за оценка дисертационен труд на докторант Анна Димитрова Петкова на тема „Преки чуждестранни инвестиции: икономически растеж и конвергенция в рамките на Европейския съюз“ е логически обвързано и задълбочено изследване, разработено в общ обем от 163 стандартни страници.

Основният текст на дисертацията включва увод, три глави, заключение, списък на използваните таблици, фигури и списък на използваните литературни източници. Дисертацията е онагледена и съдържа 24 таблици и 17 фигури.

Изследването е добре балансирано в структурно отношение. Дисертационният труд е правилно построен, което позволява с необходимата логическа последователност да се изследват поставените проблеми.

Използваната литература, която е проучена от докторанта в процеса на изследване се състои от 118 заглавия, на кирилица и на латиница. Направен е опит да се демонстрира осведоменост на автора с изследванията по темата, както от български,

така и от чуждестранни автори. Източниците отговарят на тематичната насоченост, като не е установено недобросъвестно използване на чужди текстове.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Задълбоченият анализ на дисертационния труд позволява да се заключи, че изследване на подобна *тематика е актуална* във времето, поради факта, че процесите по осъществяването на чуждестранни инвестиции е ключов компонент на движението към глобализация или интеграция на световната икономика.

Избраната тема е дисертабилна и позволява да се направят аргументирани изводи, предложения и да бъдат формулирани приносни аспекти.

Предмет на дисертационното изследване е с фокус оценка на интензитета на преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) в България и влиянието им върху степента и скоростта на конвергенция в рамките на Европейския съюз.

Обектът е фокусиран върху потоците ПЧИ в България и страните – членки на ЕС от Централна и Източна Европа.

Изследователската теза е добре формулирана. Научната теза, защитавана в настоящото изследване се формулира както следва: подобряването на инвестиционния климат и предприемането на мерки за оптимизиране условията за увеличаване притока на чуждестранен капитал е предпоставка за икономически растеж и ускоряване процеса на реална конвергенция на България в рамките на Европейския съюз.

Основната цел е адекватна на предмета и обекта на изследване: установяване посоката на въздействие на интензитета на ПЧИ върху икономическия растеж и степента на конвергенция на България и страните–членки от Централна и Източна Европа (ЦИЕ) в рамките на Евросъюза (ЕС).

Целта и задачите на изследването са прецизно формулирани, което е предпоставка за задълбочени изводи и препоръки.

Езикът и стилът на изложението в дисертационния труд са на добро равнище. Не се установяват повторения и отклонения в изложението. Трудът е правилно структуриран. Налице е съразмерност на отделните му части. *Научният инструментариум е подходящ* за конкретната проблематика и позволява да се правят аргументирани изводи.

Използваните литературни източници са акуратно цитирани в съответствие с изискванията. Не са установени съществени отклонения от нормите на научната и професионална етика.

Представеният автореферат в размер на 44 страници, представя пълно и точно съдържанието на дисертационния труд. Написан е на ясен, разбираем и издържан в

научно отношение стил, като отразява основните моменти в дисертацията и дава ясна представа за постигнатото от докторанта.

Публикациите, обвързани с дисертацията са разработени самостоятелно.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

В дисертационния труд се съдържат положителните страни и постиженията на автора, които могат да бъдат характеризирани като *приноси за теорията и практиката на търговския бизнес*. Научните постижения на автора се открояват с оригиналност и практическа приложимост. По-съществените от *научните и приложните приноси са добре формулирани*:

- Изяснена е спецификата, формата на проявление и видовете преки чуждестранни инвестиции, като е разкрита е степента и посоката на въздействие на ПЧИ върху икономическия растеж на страната–реципиент и на основата на проучени теоретични постановки и емпирични изследвания са обобщени ефектите от чуждестранните инвестиционни потоци за социално икономическото развитие на приемащата страна.
- Идентифицирани са определящите икономически и неикономически детерминанти на привлекателност на преките чуждестранни инвестиции.
- Анализирани са интензитета на нетните чуждестранни инвестиции, абсолютния размер и структурата на основните компоненти на ПЧИ и структурните трансформации на инвестиционните потоци в България.
- Конструиран е иконометричен модел за оценка степента на конвергенцията по доходите и по потоците ПЧИ в страните –членки от ЦИЕ. На основата на значими, за икономическия растеж, макроикономически показатели е „измерена“ степента на въздействие на потоците ПЧИ върху реалната конвергенция на страните–членки от ЦИЕ.

VI. Критични бележки, мнения, въпроси и препоръки

Въпреки спецификата на изследователската дейност, която се свързва с относителна индивидуалност, самостоятелност, считам, че *засилването на екипната научно-изследователска дейност* на докторанта в бъдеще, ще е от полза не само за него, но и за останалите учени, с които ще работи. По-смелото, явно, силно и аргументирано авторово присъствие в следващите разработки, би било предпоставка за по-висококачествена изследователска продукция. Посочените забележки, следва да се възприемат като препоръки в бъдещото развитие на докторанта.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Въз основа на направения задълбочен анализ на разработения дисертационен труд, с увереност може да се твърди, че той е научна разработка със значими постижения. Приносните моменти, научните достойнства и съдържанието на дисертационният труд представя в положителна светлина автора и неговите резултати.

Изследователските задачи са успешно изпълнени, а поставената основна цел е постигната. Научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд обогатяват научното знание и подпомагат практиката.

Представените ми материали за изготвянето на настоящото становище, отговарят на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Поради това си позволявам, напълно убедено и обективно, да дам положителната си оценка и предлагам на уважаемите членовете на Научното жури да присъдят образователната и научна степен “Доктор” по научна специалност “ Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси) на докторант Анна Димитрова Петкова.

17.12.2023 г.

Изготвил становището:.....

Гр. Стара Загора

(доц. д-р Николай Пенев)